

ARİF NİHAT ASYA’NIN ŞİİRLERİNDE DEĞERLER ETRAFINDA TEMATİK BİR ÇALIŞMA

ARİF NİHAT ASYA’S POETRY IS A THEMATIC WORK AROUND VALUES

Ahmet Fikret KILIÇ¹, Merve Nur SEZGİN²

ÖZET: Bu çalışmada amaç Arif Nihat Asya’nın eserlerinde hangi değerleri ele aldığını ve nasıl işlediğini ortaya çıkarmaktır. *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, *Ses ve Toprak*, *Dualar ve Âminler* adlı üç şiir kitabının taranması sonucunda belirlenen 23 değer ve bu değerleri ifade eden anahtar sözcükler veya ilgili dize, dörtlük ya da beyitler tespit edilmiştir. “Değerler” tespit edilerek hangi değerlere sahip olunması gerektiğini ve gelecek nesillere intikâl etmesi gereken değerlerimizin bu eserlerde nasıl ifade edildiği ortaya konulmuştur. Bu değerlerin çoklukla milli ve manevi ruhu besleyen, insan hayatındaki en önemli olguları ifade eden değerler olduğu görülmüştür. Arif Nihat Asya’nın hayatına bakıldığında bu değerleri sadece şiirlerinde işlemeyip, hayatına da yansıtması olduğu ve şiirlerinin insanlara yol gösterici nitelikte olduğu görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Arif Nihat Asya, Şiir, Değerler.

ABSTRACT: The purpose of this study is to reveal what values Arif Nihat Asya has in his Works and how he works. A set of 23 values and key words or related strings, quatas, or couplets were identified as a result of the screening of three poetry boks called FlagWind, Voice and Soil, Dualar and Amins. "Values" have been determined to determine what values should be possessed and how our values that we must convey to future generations are expressed in these works. It is seen that these values are mostly values that Express the most important events in human life, nourishing the national and spiritual spirit. When I look at the life of Arif Nihat Asya, it is seen that these values are reflected not only in his poems but also in his life and his poems are a guide to people.

Keywords: Arif Nihat Asya, poem, values.

1. GİRİŞ

Arif Nihat Asya Türk-İslâm sentezini şiirlerinde aksettirmeye çalışan ve bunda da çok başarılı olan önemli yazarlarımızdandır. Bizi biz yapan birçok değerimize şiirlerinde yer vermiştir. Eserlerinde kullandığı değerler milli ve manevi ruhumuzu besleyen, bir şeyler öğreten, ruhumuzu arındıran bir şekilde, şiirin o güzel dili içerisinde bize sunulmuştur. Okurken alınan o lezzet şairin bu konuda ne kadar başarılı olduğunun ispatı gibidir.

Şairin eserleri incelenerek şiirlerde kullanılan değerlerin neler olabileceği araştırılmıştır. Tüm eserler baştan sona okunmuş ve okuma işlemi bittikten sonra hangi eserinde hangi değerlere yer verilmiş olduğu tespit edilerek tasnifi yapılmıştır. Aksettirilmek istenen bu değerler şiirin bütünü de düşünülerek yorumlanmıştır. Çalışmada 23 farklı değer tespit edilerek sınıflandırılmış ve yorumlanmıştır.

¹ Yrd. Doç. Dr., Erzincan Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, afkili@erzincan.edu.tr

² Erzincan Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, mnt1989@hotmail.com

EDEBÎ ESERDE TEMATİK DEĞERLER

Değer Nedir?

Değerin ne olduğu konusunda birçok kaynakta tanımlamalar bulunmaktadır. Bunlardan en çok kabul görenlerden birisi: “Değer hükmü, bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğunu belirten açıklama ise, o durumda değer de bir şeyin istenilebilir veya istenilmez olduğu hususundaki inanç meselesidir. Bilhassa ahlâkî davranış hususunda değer, bir kişinin farklı insanları, bireylere ait özellikleri, farklı istek ve niyetleri, davranışları değerlendirme aşamasında başvurmuş olduğu bir kriter anlamına gelmektedir.”³

Bir başka kaynakta ise değerlerin, “varlığını, işleyişini ve devamını sağlamak için üyelerinin çoğunluğunun kabul ettiği ortak duygu, düşünce ve amaçları yansıtan genelleştirilmiş ahlaki ilke ve inançların yanı sıra belirli bir durumun bir diğerine tercih edilmesidir”⁴ şeklinde yer almaktadır.

Toplum tarafından, bireylerin sahip olması istenilen davranışlar ve duygular genellikle değerler olarak kabul görür. Değer paylaşımları bireyleri bir araya getirir ve ortak bir düşünce oluşturmalarına, bu düşünce etrafında kenetlenip toplumun sağlığını korumalarına yardım eder. Değerler insanların yaşamlarını yönlendirir, düşünce ve davranışlarının şekillenmesini sağlar. Değerler zaman içinde değişikliğe uğrayabilir; fakat bu değişiklikler, nesiller arası kopukluğa sebep olmamalıdır. Bu nedenle değerleri korumak oldukça önemlidir. Ortak değerler toplumun temel taşlarından biridir.

Arif Nihat Asya’nın eserleri incelendiğinde ana temayı oluşturan öğeler bizi biz yapan ve bir arada yaşamamızı sağlayan değerlerimizdir. Arif Nihat Asya eserlerinde vatan sevgisi, bayrak sevgisi, hürriyet ve bağımsızlığımız, kahramanlıklar ve şehitlikler, mazimize bağlılık, köklerimizden kopmamak, Türk büyüklerine duyduğu saygı ve dini değerlerimizi, milli ve manevi olarak korumamız gereken değerlerimizi yoğun bir şekilde işlemiştir.

ARİF NİHAT ASYA’NIN ESERLERİNDEKİ TEMATİK DEĞERLER NELERDİR?

Bayrak

Arif Nihat Asya ‘nın dimağımızda yer etmiş en önemli şiir “*Bayrak*”tır. Bu şiir aynı zamanda Arif Nihat Asya’nın “bayrak şairi” olarak tanınmasını sağlamıştır. Arif Nihat Asya’nın bu şiiri yazmasını sağlayan, onun vatan ve millet aşkıdır. Arif Nihat Asya birçok şiirinde milli değerlerimize değinmiş ve bu değerleri insanların dimağlarına yerleştirmeyi hedeflemiştir.

Ey mavi göklerin beyaz ve kırmızı süsü...

*Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü*⁵

Mavi gökyüzü özgürlüğü temsil eder. Türk milletinin özgürlüğüne ne kadar bağlı olduğu da tartışılmaz. Beyaz ve kırmızı diyerek bayrağımıza atıfta bulunulmuştur. Bayrağımız özgürlüğümüzün nişanesi ve ayrılmaz bir parçasıdır. Gelinlik ve şehitlik bizim toplumumuzda iki büyük değerdir. Bayrağı bu ikisi ile birleştirerek milletimiz için bayrağın ne kadar değerli, ne kadar kutsal olduğunu belirtmiştir.

Işık ışık, dalga dalga bayrağım,

Senin destanını okudum,

Senin destanını yazacağım.

³ Erol Güngör, *Değerler Psikolojisi Üzerinde Araştırmalar*, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1993, s.27-28.

⁴ Sezgin Ertem-Yaşar Kızılcıkel, *Açıklamalı Sosyoloji Terimler Sözlüğü*, Atilla Kitabevi Ankara 1994, s.99.

⁵ Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1975, s.22.

*Sana benim gözümlle bakmayanın
Mezarını kazacağım.
Seni selâmlamadan uçan kuşun
Yuvasını bozacağım⁶*

Bayrağımız, tüm milletimiz için aydınlatıcı ve gurur vericidir. Şiirde milletimizin o özgürlüğü nasıl kazandığına, bayrağımızın ortaya çıkışının nasıl bir özgürlük mücadelesi içinde gerçekleştiğine atıfta bulunulmuştur. Son 4 mısra da ise milletimizin, bayrağımıza kastedecek düşmanlar hakkındaki duyguları dile getirilmiştir.

*Dalgalandığın yerde ne korku, ne keder...
Gölgende bana da bana da yer ver!
Sabah olmasın günler doğmasın ne çıkar;
Yurda ay-yıldızımın ışığı yeter.⁷*

Bayrağımız bağımsızlığımızı koruyan, ona kimlik kazandıran en kutsal değerlerimizden biridir. Bayrağımız gönderde dalgalandıkça biz korkusuzca ve güvende yaşıyoruz demektir. Bayrağımız gönderde olduğu sürece de her ne olursa olsun güvende olmaya devam edeceğiz.

*Savaş bizi karlı dağlara götürdüğü gün
Kızılığında ısındık;
Dağlardan çöllere düşürdüğü gün
Gölgene sığındık.⁸*

Şair, Sarıkamış'ta Ruslara karşı yapılan savaşta şehit düşen yetmiş bin askerimize ve kurtuluş savaşı zamanı kış mevsimi karlı dağlarda savaşılan askerlerimize atıfta bulunulmuştur. O dondurucu soğuklarda bile bayrak sevgisi, askerimize savaşma azmi ve gücü vermiştir. Sadece karda değil sıcakta ve çöllerde yapılan savaşlar da vardır. Trablusgarp, Yemen gibi çöllerde yapılan savaşlarda da bayrak sevgisinin askerimize savaşma azmi ve gücü verdiğine değinilmiştir.

*Ey şimdi süzgün, rüzgârlarda dalgalı;
Barışın güvercini, savaşın kartalı...
Yüksek yerlerde açan çiçeğim;⁹*

Bu dizelerde de bayrağımızın dalgalanması barışta bir güvercinin, savaş zamanında da bir kartalın uçuşuna benzetilmiştir. Yüksek yerlerde dalgalanan bayrakların ise dağlarda açan çiçekler gibi olduğu düşünülmüştür.

*Senin altında doğdum,
Senin dibinde öleceğim.
Tarihim şerefim, şiirim her şeyim;
Yeryüzünde yer beğen
Nereye dikilmek istersen*

⁶A.g.e., s.22.

⁷A.g.e., s.23.

⁸A.g.e., s.23.

⁹A.g.e., s.23.

*Söyle seni oraya dikeyim!*¹⁰

Bu mısralarda özgür doğduğumuz ve özgür öleceğimiz, bunun da bayrağımız sayesinde olduğu ifade edilmiştir. Atalarımızın yüzyıllar boyu dünyanın büyük bölümünde hüküm sürdükleri düşünüldüğünde, şairin buna özlem duyduğu ve bu heyecanla tekrar o günlere dönmek istediğini düşünebiliriz.

Vatanseverlik

Vatanseverlik Türkler için hayati bir değerdir. Vatansız yaşanmaz ve eğer gerekirse aynen geçmişimizdeki binlerce şehidimiz gibi hiç düşünmeden ölümü göze alırız. Hepimiz gibi milli değerlerine çok bağlı olan şair vatan sevgisini en içten duygularıyla şiirlerinde dile getirmiştir.

Gök mavi, başak sarışın...

Tadı ne güzel barışın!

Fakat senin on savaşa

*Değer, ey yurt, bir karışın!*¹¹

İlk başta şairin vatan sevgisi hissedilmektedir. Ardından M. Kemal Atatürk'ün belirttiği gibi "Yurtta Barış Dünyada Barış" sözünde olduğu gibi, barışın ne kadar güzel, ne kadar kıymetli ve önemli olduğunu belirtmiştir. Ancak yurt topraklarına karşı bir tehdit olursa bir karış vatan toprağını vermektense, defalarca savaşılacağını ve bundan asla gocunulmayacağını hissettirmeye çalışmıştır.

Ön adım Ağrı Dağı,

*Soyadım Tanrı Dağı*¹²

Senin kızın, kadının

Lale, gül... Erkeğin- Ey İzmir- efe...

Tunçtandır kalen yabanlar için

*Ve dost için kadife!*¹³

Ayaklarımın altında Arpaçayı

*İğilsem içebileceğim!*¹⁴

Sorma Edirne kimdi?

*Bereket taşan mevsimdi;*¹⁵

Ey güler yüzlü şehir,

*Bildim adın Yozgadmış*¹⁶

Bulsaydı ağlamak için olsun, su damlası

*Ağlardı eski çağlarda Nemrud Kemerleri!*¹⁷

¹⁰ A.g.e., s. 23.

¹¹ A.g.e., s.93.

¹² Arif Nihat Asya, *Dualar ve Âminler*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.155.

¹³ A.g.e., s.159.

¹⁴ A.g.e., s.158.

¹⁵ Arif Nihat Asya, *Ses ve Toprak*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.85.

¹⁶ A.g.e., s.88.

Gece gökten yıldız yağdı Afyon'a;
 Sayılarca ateş böceği gördüm.¹⁸
 Dağlar var, yapılmış, bundan, buluttan...
 Dağlar var ki Bingöl, Binboğa, Süphan.¹⁹
 Çadırtepe, Dumlupınar,
 Türbetepe, Adatepe...
 Ki üstlerinde bir bulut
 Geçti güller serpe serpe
 Türbe otağ, kubbe eyvan...
 Adları Dicle'de Seyran,
 Fırat yollarında Aslan,
 Çukurova'da Kurttepe.²⁰

Şair bu dizelerinde vatanın her köşesinin ne kadar değerli, ne kadar güzel olduğuna dikkat çekmektedir. İzmir'den Yozgat'a, Edirne'den Afyon'a, Ağrı, Süphan, Nemrut, Bingöl dağları, Çadır Tepe, Türbe Tepe, Kurt Tepe, Menekşe Tepesi, Allahuekber Tepesi, Dua Tepesi; tarihi ve kültürel değerleriyle; Diclesiyle, Fıratıyla, Çukurovasıyla toprağı vatan yapan tüm değerlerle birlikte vatan bir bütündür.

Dede, sarsılıp, derken
 'Dağ gibi oğlum gitti!'
 Nine ağıt ağıt Oy!
 Der, oğul balım gitti!
 Bingöl'e ölüm gitti...
 Gitti Bingöl'üm, gitti!
 Nerelelere sığınam,
 Ki evim, yolum gitti;
 Hangi yanıma dönem
 Ki sağım, solum gitti!
 Bingöl'e ölüm gitti...
 Gitti Bingöl'üm, gitti!²¹

"Bingöl Ağıtı" vatan sevgisini barındıran güzel şiir örneklerinden biridir. Şiirde 1971 yılında Bingöl'de meydana gelen deprem ile ilgili üzüntü dile getirilerek bunu okuyanlara da hissettirmek istenilmiştir.

Biz kısık sesleriz... Minareleri,

¹⁷ A.g.e., s.92.

¹⁸ A.g.e., s.100.

¹⁹ Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1975, s.74.

²⁰ A.g.e., s.82.

²¹ Arif Nihat Asya, *Ses ve Toprak*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.41.

*Sen ezansız bırakma, Allah'ım!
 Ya çağır şurada bal yapanlarını;
 Ya kovansız bırakma Allah'ım!
 Mahyasızdır minareler... göğü de
 Kehkeşansız bırakma Allah'ım!
 Müslümanlıkla yoğrulan yurdu
 Müslümansız bırakma Allah'ım!²²*

Şairin bu dizelerine baktığımızda bir yalvarma, yakarış görmekteyiz. Şair ihlâs bahçesinden kismetlenmiş bir inançla, samimiyetle dua etmiştir. Sanki şiir kalemle değil kalple yazılmış gibi yoğun duygu yüklüdür. Şair, öncelikle semalarda dalga dalga yayılan ezan sesine değinmiştir. Ezan sesinin, şüheda kanıyla sulanan bu vatan topraklarının en küçük karışından eksik olmaması için dua etmiştir. Ezan sesi milli ve manevi bütünlüğümüzün ve Müslüman yurdumuzun en ilk olması gerekenidir. Şair ezanlarımızın duyulmadığı an vatan diye bir şeyden söz edilemeyeceğinin bilincinde olarak Allah'a yalvarmaktadır. Çünkü bizler sadece kendi gök kubbemiz altında ezan seslerimizle huzur bulabiliriz. Şair minarelerimizdeki ezan seslerinin eksik olmaması için dua ederken, ramazan aylarında minareler arasına asılan kandillerle oluşturulan, yıldızlara benzettiği yazı veya şekillerin eksik olmamasını arzulamıştır.

Şehitlik

Anadolu insanı için şehitlik ve gazilik çok büyük mertebelerdir. Bundan dolayı oğlunu askere gönderen anneler; “Haydi oğlum haydi git, ya gazi ol ya şehit!” diyerek uğurlar. Bu nedendendir ki evlatları vatan savunmasında ölen analar babalar bir nebze de olsa evlat acısını dindirir. Tüm analar babalar evlatlarını şehitliğe gurur ve sükûnet içinde gönderirler.

*Şehitler tepesi boş değil,
 Biri var, bekliyor...
 Ve bir göğüs nefes almak için
 Rüzgâr bekliyor.*

Bakara suresinin 154. ayetinde, “Allah yolunda öldürülenlere ölümler demeyin. Bilakis onlar diridirler, bilakis siz hissedemezsiniz” buyurulmaktadır. Bu ayet-i kerime şehitlerin ölü olmadıklarını söylemektedir. Şair buna atıfta bulunarak şehitlerimizden rüzgâr bekleyen bir diri olarak söz etmiştir.

*Türbesi yakışmış bu kutlu tepeye,
 Yattığı toprak belli,
 Tuttuğu bayrak belli.
 Kim demiş Meçhul Asker diye?
 Destanını yapmış, kasideye kanmış...
 Bir el ki ahretten uzanmış,
 Edeple gelip birer birer
 Öpsün diye faniler.*

²² Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Âminler, “Dua”*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.44.

Şehitler tepesinin şehitlerimizden dolayı artık kutsal bir yer olarak görülmesi gerektiğini belirtmektedir.

Öpelim temizse dudaklarımız...

Fakat basmasın toprağına

Temiz değilse ayaklarımız.

Rüzgârını kesmesin gövdeler...

Sesinden yüksek çıkmasın

Nutuklar, kasideler!

Geri gitsin alkışlar, geri...

Geri gitsin ellerin yapma çiçekleri!

Ona oğullardan, analardan

Dilekler yeter...

Yazın sarı, kışın beyaz

Çiçekler yeter.

Şehitlikler temiz gidilmesi gereken yerlerdir; yüksek sesle bağırarak yapılan nutuklar, yüksek sesle söylenen kasideler, alkışlar ve yapma çiçekler uygun görülmemektedir. Bunların yerine mevsimine göre yaz ve kış açan doğal çiçekler yeterlidir.

Kadın

Şairimiz şiirlerinde kadın temasına da oldukça yer vermiştir. Anne olarak kadın, sevgili ve eş olarak kadına yer vermiştir. Aynı zamanda kadının güçsüz olabileceği, korunmaya ihtiyacı olduğu konularında da şiirleri vardır. “Altı Kızlar” adlı bu şiiri bir örnektir.

İstanbul'da Kuş Tepe'nin,

Evlerine dönmemiş kızları

Gayri göremezler güneşi,

Göremezler yıldızları!

Atılmış, itilmiş, unutulmuş

Bir mahalleden

Sepetleri kollarında, çilelerine razı

Altı yürek, altı gövde, altı kaderdi giden!

Arsalar... Sokaklar... Yokuş... İniş...

Toprak... Kaldırım... Asfalt... Gidiş o gidiş!

Üç gün, beş gün, sekiz gün...

Ne büyüklerin kendisi, ne bir haberi küçüğün!

Ağız ağza verip demiştik yazık,

Dünya gerçekten değişti artık...

Birer ikişer derken

Altışar altışar

Kaçmaya başladı kızlar...
Hem bu kadar çabuk, bu kadar erken.
Günahlarını almışız çocukların:
Can vermeğe gitmişler meğer
Altısı birden yavrucukların
Karanlık yığınlar altında!
Kalırdı ergeç çektikleri,
Mutlu günlerin ardında
Ve böyle kara değil, al kınalarla
Karşılarıydı güzü
Kömüre bulanmış avuçlarını
Görebilseydi gökyüzü!
Sormayın: Ne haldeydiler?
Anlatmaya dil yetmez, bakmaya yürek ister!
Kaçıncı ölüydü, kaçıncı çılgık!
Uçtu kuşlarımız... Tutamadık!²³

Kuştepe isimli gecekondu semtinde yaşayan altı kızın başına gelenleri işlemiştir. Altı kız evlerinden çıkmış ve geri dönmemişlerdir. Yaşayanlar kızların kaçtığını düşünmüşlerdir. Ancak birkaç gün sonra kızların cesetleri bulunmuştur. Kızların yaşları ikisi on dört, üçü on yedi, en küçüğü ise sekiz yaşlarındadır. Bu olay bir erkeğin değil kızların başına gelmiştir. Dolayısıyla kadın savunmasızdır ve güçsüzdür. Şair bu şiir aracılığıyla kadının savunmasız olduğunu dile getirmiştir. “Kaçıncı ölüydü, kaçıncı çılgık” mısrası ile bu tür olayların fazlasıyla yaşandığı vurgulanmıştır.

Benim de annem olsa annemin
Beşiğini seve seve sallardım;
Gülse güller açılırdı içimde
Ve ağlasa inci inci ağlardım.
İşilda ey mavi saray işilda:
Pırıl pırıl şehnişinler, kapılar...
Senin kırk gün kırk gecelik düğünün,
Benim kırk gün, kırk gecelik yasım var.²⁴

Annenin yeri her zaman ayrıdır. Şairin annesi, onu küçükken bırakıp Filistin’e gitmiştir. Şair annesiz kalmıştır. Dolayısıyla anneye karşı büyük özlem beslemiştir. Şair, anne özlemi nedeniyle bir annenin çocuğu için yaptığı her şeyi annesi için yapabileceğini dile getirmiştir.

Adâlet

Ey yolcu, sen kendini terazimde

²³ Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, Ötüken Yayınevi İstanbul, 1975, s.110.

²⁴ A.g.e., s.66.

İster tartılan farz et, ister dirhem say;

Bu terazinin

*Bir kefesi güneştir. Bir kefesi ay!*²⁵

Adil olmak en büyük insani değerlerden biridir. Herkes adil olmalıdır. Ancak kişisel çıkar ve menfaatler adaleti bozar. Adalet terazisinin kefesindeki dengeyi düz tutan ve tartarken adaleti düşünenler dürüst insanlardır. Bu dizelerinde şair de terazinin bir kefesinin güneş, bir kefesinin ay olduğunu belirterek adaletten bahsetmiştir.

Yalan dolan, hile, pusu...

Kim demiş ki kurtulursun?

Etme bulma dünyası bu:

*Ben ederim, sen bulursun!*²⁶

Şiirde, bu dünyada adaletsizlik yapan, hileye, pusuya başvuran insanların elbet ettiklerini bulacakları söylenmiştir. Kişilerin yaptıklarının yanlarına kâr kalmayacağını ve cezasız kalmayacağını belirtmektedir. Şair, insanın başkasına zarar verdiğini sanıyorken en çok kendisine zarar verdiğini “Ben ederim, sen bulursun” mısrası ile belirtmiştir.

Ümitli Olmak

Şair her zaman gelecekte ve genç nesilden umutlu olmuştur. Bunu da birçok defa belirtmiştir.

Yelkenler biçilecek, yelkenler dikilecek;

Dağlardan çekdiriler, kalyonlar çekilecek

Kerpetenlerle surun dişleri sökülecek!

Yürü hala ne diye oyunda oynaştasın?

Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!

İlk dizedeki, teknenin direğine takılan kumaş ve yelkenlerin biçilip dikileceği bahsi yeni zaferlerin kazanılma arzusundandır. Yeni zaferler kazanmak için gerekenlerin yapılmasını anlatır. Şair, gençlerin boşa vakit geçirmemesi gerektiğini, kendilerine hedef belirlemeleri ve bu uğurda gerekenleri yapmalarını istemektedir. Fatih Sultan Mehmet yirmi bir yaşında İstanbul'u fethetmiştir. Bu örnek ile gençlere erken yaşta neler yapabileceklerini göstermeyi amaçlamıştır.

Sen de geçebilirsin yardan, anadan, serden...

Senin de destanını okuyalım ezberden...

Haberin yok gibidir taşıdığın değerden...

Elde sensin, dilde sen; gönüldesin baştasın.

Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!

Gençlerin hedeflerini gerçekleştirmek için gerektiğinde anneden, babadan, eşten, sevgiliden, kısacası kendi için değerli olan her şeyden vazgeçebilmesi gerekir. Tarihimizde büyük işler başarmış birçok genç vardır. Bugünkü gençler de aynı azim, şevk ve gücü taşıyor bu güçle her şeyi başarabilirler.

Bu kitaplar Fatih'tir, Selim'dir, Süleyman'dır;

²⁵ Arif Nihat Asya, *Kökler ve Dallar*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.196.

²⁶ A.g.e., s.167.

Şu mihrabSinanüddin, şu minare Sinan'dır;

Haydi, artık uyuyan destanını uyandır!

Bizim tarih kitaplarımız Fatih Sultan Mehmet, Yavuz Sultan Selim, Kanuni Sultan Süleyman gibi büyük zaferlere imza atmış atalarımızdan bahsetmektedir. Savaşlarda, fetih meydanlarında zaferlerle gelen büyüklerimizin yanı sıra kültürümüze, medeniyetimize muhteşem eserleriyle katkıda bulunan, dönemindeki mimarların başı olarak anılan Mimar Sinan gibi büyük isimlerde adını tarihe altın harflerle yazdırmıştır. Camilerimize, medreselerimize, köprülerimize ve bırakmış oldukları birçok eserimize vatanımız dışındakiler bugün hayranlıkla bakmaktadır. Atalarımız hem zaferler kazanmış, hem de kültürümüze eserler kazandırmıştır. Bunu atalarımızın izinden giden Türk gencide yapabilecektir. Türk genci artık ruhunda var olan bu gücü ortaya çıkarmalıdır, canlanıp harekete geçmelidir. Şair bu hareketlenmenin beklentisi içerisindedir.

Bilmem neden gündelik işlerle telaştasın...

Kızım sen de Fatih'ler doğuracak yaştasın!

Delikanlım işaret aldığın gün atandan

Yürüyeceksin... Millet yürüyecek arkandan!

Sana selam getirdim Ulubatlı Hasan'dan...

Senki burçlara bayrak olacak kumaştasın;

Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!

Şair, Türk gencinin, vatani, milleti için çaba sarf etmek yerine gündelik, boş işlerle meşgul olmasından rahatsızdır. Gençlerin milli ve manevi değerlerimize sadık olarak vatan için işler başarmasını beklemektedir. Türk erkeğinden nasıl milleti, vatani için sorumluluklarını yerine getirmesi bekleniyorsa, her Türk kızı da gündelik boş işleri bir kenara bırakıp, milli ve manevi ruha sahip ve sorumluluklarına bağlı birer anne olmalıdır. Vatana layık bir evlat dünyaya getirerek, değerlerimize uygun evlat yetiştirmelidir. Türk genci tarihi bilgi ve birikime sahip olarak, atalarının izinden yürüyerek büyük başarılarla imza atabilecek güçtedir. 1453'te İstanbul'un fethinde Ulubatlı Hasan surlara sancağı diken Türk'tür. Aldığı ok yaralarına rağmen iman ve inanç gücüyle sancağı bırakmayıp surlara dikip görevini yerine getirdikten sonra şehit olmuştur. Şair gençlere Ulubatlı Hasan'dan selam getirdiğini söyleyerek gençlerin inanç ve iman gücü ile neler yapabileceğini ortaya koymuştur. Türk genci, ataları gibi zaferler kazanacak güçtedir, derhal bu gücü ortaya çıkarmalıdır.

Bırak bozuk saatler yalan yanlış işlesin!

Çelebiler çekilip haremelerde kışlasın!

Yürü aslanım fetih hazırlığı başlasın...

Yürü hala ne diye kendinle savaştasın?

Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!²⁷

Eğlenceyle, boş uğraşlarla geçirilen vakit, bozuk saate benzer. Zaman geçiyor gibi görünse de boş vakit işlemeyen saat gibidir. Türk gençliği bu boş işleri bırakıp kendi vatan ülküsü için çaba sarf etmelidir. Vatani için biran önce çalışmaya başlamalıdır.

²⁷Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor, "Fetih Marşı"*, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.181.

Şairin şiirinde İstanbul'un Fethini anlatırken bir yandan da fetheden komutanımız Fatih'in ve ordusunun sahip olduğu milli his ve duyguların bugünün gençlerinde de olması gerektiğini vurgulamaktadır. Atalarında var olanı bugünün gençlerinden de beklemektedir. Bu da tarihimize ve değerlerimize bağlı olmakla mümkün olacaktır. Şair özümüzde var olanı canlandırıp harekete geçirmek için bu dizeleri yazmıştır. Fatih Sultan Mehmet 21 yaşında 1453'te İstanbul'u fethederek tarihin en şanlı sayfalarına ismini altın harflerle yazdırmıştır. Şair buna değinerek Türk Gençliğini uyandırarak, bu sorumluluğu üzerlerine almalarını beklemiştir. Aşireti millet, kabileyi devlet yapan ecdadımıza yakışır evlat olunmasını arzulamıştır. Şair geçmiş zamanlardaki tarihi zaferlere ve başarılarla özlem duymuştur. Gençlerden zevk ve sefadan vazgeçerek vatan için zorlukları göze almalarını, vakit kaybetmeden kutlu davayı üstlenmelerini beklemiştir. Çünkü boşa geçirilecek zaman yoktur.

Tarih kitaplarımız Fatih'in, Süleyman'ın, Selim'in büyük değere sahip kahramanlıklarını anlatmıştır. Türk gençliği de onlardan aldığı coşkuyla çok büyük işler yapabilecek yapıdadır. Onlar da bir kahraman olup ardından destan yazdırabilecek güce sahiptir. Şiirde şair, Fatih Sultan Mehmed'i zaferler kazanmasıyla, Mimar Sinan'ın mimarinin eşsiz ilk örnekler oluşturmasıyla, Sultan Selim ve Sultan Süleyman'ı muhteşem seferleri ve başarılarıyla, Ulubatlı Hasan'ı cesareti ve kahramanlığıyla ön plana çıkarmıştır. Şair, gençliğe bu güç ve kudretin atalarında var olduğunu hissettirerek, onları vakit kaybetmeden milli duygularını kabartarak değerlerimizi koruyucu hedefler doğrultusunda harekete geçirmeye çalışmıştır.

Tarih Bilinci Ve Maziye Özlem

Yüreklerden taşsın

Yine imanlar

Itri bestelesin Tekbir'ini

Na'tini Galip yazsın,

Mevlid'ini Süleyman'lar

Sütunları, kemerleri, kubbeleriyle

*Geri gelsin Sinan'lar*²⁸

Burada şairin geçmişe özlem duyduğu görülmektedir. Eski güzel günlerden bahsederek o günlerin geri gelmesini ve yeniden o coşkuyu yaşama isteğini dile getirmiştir.

Şair, "Devler" adlı şiirinde mazi ile yaşanan zaman arasında bir ilişki kurmaktadır:

Sarsarak köprüleri

Devler geçti bu yollardan:

Dudaklarından Hun Türküleri.

Tulgalı başbuğlar

Ve rüzgârda

Bayraklar, uğultular, tuğlar...

Bir dünya doldu boşaldı...

Yazık ki adları, destanlardan

*Masallara kaldı!*²⁹

²⁸ Arif Nihat Asya, *Dualar ve Âminler*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.73.

²⁹ Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1975, s.9.

Şair, zamanında dünyaya nam salmış nice Türk ordularından, vatanın selameti için kılıç sallamış, sesleri gökyüzünde uğuldamış kahramanlardan bahsetmiştir. O günlerde topraklarımızda yerleri sarsan, yeryüzünü inleyen bu kahraman insanlar bugün artık mazi olmuş, isimleri sadece masallarda kalmıştır. Şair bunu söyleyerek sitemde bulunmuştur. Eski şaşalı zamanlar ile şairin o günkü dönemi arasındaki tezatlık şairde hüznün ve özleyiş oluşturmuştur.

*Tarihin muazzam tâkı altundan
Ağır ve şahane geçti Selim'ler,
Bellerde palalar, altın kabzalı,
İri kavuklarda iri dilimler,
Dolaştı biri ney perdelerini,
“Makam olsun, dedi makam üstüne!”
Birinin Kıbrıs'tan geldi şarabı,
Biri dikti Ehram Ehram üstüne...
Ki onun üç kıta dibalarından
Biçildi boyuna uygun hulleler,
Çaldıran demedi, Mısır demedi...
Açıldı serhatler, göçtü kaleler,
Daha kalsa dünya meydanlarını
İki şehsüvara dar bulacaktı.
Takvimler gününden gün almasalar
Belki Karadeniz ak olacaktı.
Ağlasın taşlara kapanıp tarih:
Selimler gelir de Yavuzlar gelmez,
Kağanlar, hakanlar, başbuğlar doğar
Cengiz'ler, Gazi'ler, Oğuz'lar gelmez!
Tarihin muazzam tâkı altundan
Ağır ve şahane geçti Selim'ler
Bellerde paralar altın kabzalı,
İri kavuklu iri dilimler.³⁰*

Şair Türk tarihini konu alan şiirlerinde “Türk kahramanlarına ve padişahlara yer vererek hem vefa ve duyarlılık göstermiş hem de okuyucuya onları hatırlatarak onların unutulmalarını önlemiştir.”³¹ Şair, “Selim'ler” adlı şiirinde Selim'ler diyerek Osmanlı Devleti Padişahlarından I., II. ve III. Selim'i hatırlatmıştır.

³⁰ A.g.e., s.15-16.

³¹ Şükrü Halûk Akalın, “Arif Nihat Asya”, *Türkçenin Bayraklaşan Şairi Arif Nihat Asya*, (Editör: Nevzat Kösoğlu), Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 2011, s.289.

Şair bu şiirindeki “Dolaştı biri ney perdelerini, Makam olsun, dedi makam üstüne!” dizeleriyle III. Selim'in ney sesi ve musikiye karşı olan sevgisine değinmiştir. Şair, “Birinin Kıbrıs'tan geldi şarabı” diyerek II. Selim'in Kıbrıs Fatihliğine atıfta bulunmuştur.

Şair Ak olsun derken Karadeniz'in kuzeyinde bir başka ülkenin egemen olmasından rahatsızdır ve Selim yaşasaydı oraları da fethederdi ve Karedeniz ak olurdu, bizim olurdu diye düşünmüştür.

Şair Selimler gelir de Yavuzlar gelemey diyerek Yavuz Sultan Selim'i övmüş; hükümdarlığı boyunca fetihler yapan, vatan toprağına toprak katan Yavuz Sultan Selim gibi hükümdarların zor geleceğini düşünmüştür.

Mimari

Arif Nihat Asya, Türk mimarisi bilgisine sahiptir. Mimarimize karşı hayranlık duymuş ve şiirlerinde bundan bahsetmiştir.

Selimiye şiiri, Arif Nihat Asya'nın bize dünle bugün arasında bir değerlendirme yapma fırsatı veren, geçmişle gelecek arasında köprü kuran, mimarimizin muhteşemliğinden bahseden şiirdir. “Selimiye Camii; yıllar geçmiş olmasına, depremler, afetler görmüş olmasına rağmen ne bir taşı yerinden oynamış, ne de bir sıvası, çinisi dökülmüştür. Sapasağlam ayaktaadır.”³²

Arif Nihat Asya, bize miras kalan, günümüze kadar uzanan muhteşem mimari eserlerimize değinerek şu şiirini söylemiştir:

*Selim'lerden kalma muhteşem miras,
Sinanlardan Kalma şanlı hediye;
Kuvvetin turası, san'atın mührü,
Kubbeler kubbesi bir Selimiye.
İşte tarih işte batıya doğru...
Görenler Göstersin böyle bir kuğu!*³³

*Delik deşik bir hatıra
Eski güzel yapıdan;
Ayıramaz gelip geçenler,
Pencereyi kapıdan!
Merak edip sorarsanız,
Adı Lârî Câmisi...
Görünür kubbesinin aralıklarından
Gökyüzünün mavisi.*³⁴

Edirne'de bulunan Lârî Camii'nin atalarımızdan bize yadigâr kalan güzel bir eser olmasına rağmen, bakımsızlıktan perişan bir hale gelmiştir. O kadar perişan haldedir ki

³²H.Rıdvan Çongur, “Arif Nihat Asya”, *Arif Nihat Asya ve Şiiri*, (Editör: Nevzat Kösoğlu), Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 2011, s.429.

³³ Arif Nihat Asya, *Dualar ve Âminler*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.14.

³⁴ A.g.e., s.8.

görenlerin, kapısını penceresinden ayıramayacağı bir hal almıştır. Kubbesinde açılan delikler gökyüzünün görülebileceği büyüklüktedir. Şair ata yadigârı olan bu eserin manevi değerinin bilinmeyerek sahip çıkılmamasından dolayı üzüntü duymuştur. Bu durumu mısralara dökerek hassasiyet oluşturmaya çalışmıştır.

Kurumuş ağaçlarına

Leylekler gelip akşamlar...

Dünkü şakrak şadırvanı,

Şimdi ağlar gibi damlar!

Alemsiz kubbelerini

Ufuta aylar tamamlar.³⁵

Şair, Lârî Camisi için yaşadığı üzüntüyü Edirne’de bulunan Murâdiye Camisi için de yaşamıştır. Bir zamanlar şadırvanında su sesleri eksik olmayan cami âdeta terkedilmiştir. İnsanlar gereken ilgiyi göstermemiştir.

Dün başlar seferber, eller seferber;

Kurşun eritildi, mermer çekildi.

Bunlar, bu kubbeler, bu minareler

Akçayla olacak şeyler değildi.

Böyle bir gemide yendi suyu Nuh,

Ve bu yelkenlerle kanatlandı ruh.

Taşıtıp kalyonla pırlanta, inci

Abide haline koydu sevinci.

Gergefle işleyip bir inci sultan

Ki çiçek verirdi sakşıya koysan.

Bulabildinse ey yolcu yerini,

Hepsinin alnında altından bir ay,

Seyret İstanbul’un camilerini.

Minare minare, kubbe kubbe say!³⁶

Şair camilerin, minarelerin, kubbelerin sadece kurşunun eritilip, mermerin çekilmesiyle, çimentoyla harçla yani maddi nesnelerle oluştuğu düşüncesine karşıdır. Bu eserlerin milli ve manevi değerlerin yükselmesiyle meydana gelmiştir. Maddi kısım sadece bunların oluşturulması için bir araçtır. Esas unsur manevi değerlerdir.

Musiki

Arif Nihat Asya, şiirlerinde musikiye de yer vermiştir. Onun için İtrî önemli bir yere sahiptir. Şair, musikide zirvede olan İtrinin asırlardır insanları tek bir iman etrafında toplayan tek bir ses olunan tekbirlerinin okunduğu o dönemi hayal ederek maziye özlem duymuştur. Kubbelerden Tekbirlerin taşıdığı o dönemin geri gelmesini arzulamıştır. Naatiyle zirvede olan

³⁵ A.g.e., s.11.

³⁶ Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1975, s.76.

Şeyh Galip'in naat, mevlidiyle zirvede olan Süleyman Çelebi'nin mevlit yazdığı o ihtişamlı tarihi dönemi hayal ederek şiiriyle, duygularını ifade etmiştir.

Yüreklerden taşsın

Yine imanlar

Itri bestelesin Tekbir'ini

Na'tini Galip yazsın,

Mevlid'ini Süleyman'lar

Sütunları, kemerleri, kubbeleriyle

*Geri gelsin Sinan'lar*³⁷

Burada şair geçmişe özlem duymaktadır. Şair zamanı geçmişiyile, bugünüyle ve geleceğiyle bir bütün olarak görüp bu çerçevede bakmıştır. Bu şiirde de olduğu gibi zaman zaman geçmişe gitmek istemiştir.

Türklük/Turancılık Düşüncesi

Turan ülküsü, dünyadaki tüm Türklerin her konuda bir ve beraber olmasını istemektir. Tüm Türklerin tek bir bayrak altında toplanmasını arzulamaktır. Şairin de Turancılık ülküsüne sahip olduğu görülmektedir.

Şair, her zaman başka ülkelerdeki Türklerin acılarını, dertlerini bilmemize rağmen neden birlik beraberlik içinde olunamadığını sorgulamıştır. Bu duygularına “Ağıt” adlı bu şiirinde de yer vermiştir.

Ağlayın parmaklarında nur

Sularında kınalı kızlarım

Ağlasın Meraga göklerinden

Meraga'ya bakıp yıldızlarım!

Şair şiirine Meraga'dan bahsederek başlamıştır. Meraga Türk bilim hayatındaki ilk rasathanenin kurulduğu yerdir ve tarihi öneme sahiptir. Şair de tarihi önemini vurgulamak için şiirinde Meraga'ya yer vermiştir. Bu rasathane dönemin en mühim rasathanesi iken sonraki zamanlarda bu önemi korunamamış, amaca uygun bir şekilde kullanılmamıştır. Bu yüzden şair yıldızları da dizelerine dâhil ederek, bu durum karşısında üzgünlüğünü dile getirmek için yıldızlarında ağladığını söylemiştir. İnsana ait bir özelliği yıldızlara yükleyip, kişileştirme yaparak üzüntüsünü kuvvetlendirmiştir. Artık, Meraga ağlaması gereken bir vatan kâinatıdır.

Yollara Kürşad'lar uzanmış ölü...

Ağlasın Akülke, ağlasın Sütgölü!

Yiğitlerim uyur gurbet ellerde...

Kimi Semerkant'ta bekler beni,

Kimi Caber'de...

Caber yok, Tıryaşan yok, Aral yok...

Ben nasıl varım?

Ağla ey tanrı dağlarından

³⁷ Arif Nihat Asya, *Dualar ve Âminler*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.73.

*İndirilmiş tanrım!
 Şu yakın suların
 Kolu neden bükülmez?
 Fırat niçin, Dicle niçin, Aras niçin
 Benden doğar, bana dökülmez?
 Ben ki ateşle konuşurdum, selle konuşurdum
 İtil'le, Tuna'yla, Nil'le konuşurdum.
 Sangaryos'u Sakarya yapan,
 İkonyum'u Konya yapan dille konuşurdum.³⁸*

Şair “Yollara Kürşad’lar uzanmış ölü...” diyerek “yollar” kelimesiyle tarihi zamanı kastetmektedir. Zamanında Çin esaretinden kurtulmak için Göktürklerin, Çin Sarayına saldırmasına değinmiştir. Özgürlük için Çin Sarayına saldıran bu yiğitlere Kürşad denilmiştir. Şiirde de mücadele ruhuna sahip bu yiğitlerin canlarından vaz geçişlerini ve farklı mekânlarda kalışlarını hatırlatarak ağlayın demiştir.

Allah’a İman

İslam inancının Türklere kazandırdığı en güzel özelliklerden birisi de Allah’a kavuşma düşüncesidir. Arif Nihat Asya da bu düşüncelerle şiirlerinde İslami unsurları işlemiştir. Özellikle tarihi şiirlerinde din duygusuna geniş bir yer ayırmıştır.

*Bu çarpık taşları insan yapacak
 Ve sonra elinden çıkana meftun
 Cihanda şaheser diye tapacak
 Köhne bir atölye içinde mahpus
 Sanatkâr demiyor: Taşları insan
 İnsanı taş etmek Allah’a mahsus
 Bir altın külçesi almış eline
 Yontmaya başladı dönüp bakarak
 Model güzellerin en güzeline
 Ey ondan bir heykel yapacak ahmak
 Allah’ın çamurdan yarattığını
 Sen misin çevirip altın yapacak?³⁹*

Bu şiirinde Allah’ın eşsiz kudret sahibi oluşuna, yaratma kudretinin sadece Allah’a mahsus olduğuna ve tüm güzelliklerin tek sahibinin Allah olduğuna değinmiştir.

*Ey nesiller gönül susuzluğuna
 Aştan tatlı bir deva yoktur!
 Daima bir visal halidir aşk...*

³⁸ Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1975, s.14.

³⁹ Arif Nihat Asya, *Ses ve Toprak*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.226-227.

Başka yol, başka macera yoktur.

Aç dualarla Ârif ellerini:

Müstecâb olmadık dua yoktur.⁴⁰

Şair, Allah aşkıyla samimi olarak yapılan bir duadan daha güzel bir ruh durumu olmayacağına, yani en huzur verici şeyin Allah'a tevekkül ile yapılan samimi dua olduğuna değinmiştir. Ayrıca her duanın mutlaka kabul olduğuna inanmıştır.

Gider felaket, gelir saadet...

Seninle izzet seninle nusret

Habir'im Allah, Habir'im Allah

Şehikim Allah, zefirim Allah!

Bugün içim dar: şikâyetim var

Duyar makamın, sağırsa kullar

Nasir'im Allah, Nasir'im Allah

Şehikim Allah, zefirim Allah⁴¹

Şair, Allah sevgisinin kişiyi kendine getiren, yanlışlıktan alıkoyan bir sevgi olduğunu söylemektedir. Bu ilahi sevgi ile kişinin Allah'ı çokça anmasıyla Allah'ın o kişiye rahmet kapılarını açacağını düşünür. Şair, "Habir'im Allah" diyerek Allah'ın her şeyden haberdar olduğunu söyler. Şair, her şeyin Allah'tan gelip, her şeyin Allah'tan olduğuna kalpten inanır. "Şehikim Allah, Zefirim Allah" diyerek nefes aldırın ve nefes verdirenin Allah olduğunu dile getirmiştir. "Nasir'im Allah" diyerek, çokça yardım edenin, imdada yetişecek olanın Allah olduğunu da dile getirmiştir. Ancak, Allah'ın yardımıyla zorluklardan ve kötülüklerden kurtularak saadete, mutluluğa kavuşulacağını söyler. Allah'ın felaketlerden arındırıp feraha çıkaracağına inancı tam olarak Allah'ı zikretme halini dizelerine dökmüştür.

Peygambere Ve Din Büyüklerine Duyulan Sevgi

Şair peygamberimize olan sevgisini, özlemini ve muhabbetini dile getiren şiirler yazmıştır. Ayrıca şair, Peygamber Efendimizin yanı sıra din büyüklerine dair sevgisini de eserlerinde dile getirmiştir.

Değil insanlara yalnız ey çağ

Müjdeler hem yere, hem eşyaya

Ki Muhammed gelecek dünyaya

Yaptığından utanıp geçmişte

Şimdiden şer inecek Gayya'ya

Ve Muhammed Gelecek dünyaya!

Feri sönmekte olan bir feneri,

Vermiş Allah karar ihyaya,

Ki Muhammed gelecek dünyaya!⁴²

⁴⁰ Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.303.

⁴¹ Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Âminler*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.84.

⁴² A.g.e., s.80.

Bu dizelerde, Peygamber Efendimizin dünyaya gelişinin insanlığa bir müjde oluşuna atıfta bulunulmuştur. Peygamber Efendimizin gelişiyile insanlar unuttukları ilahi hakikatleri hatırlayarak geçmişte yaptıklarından utanacaklardır. Şair “feri sönmekte olan bir fener” diyerek Peygamber Efendimizden önceki peygamberlerin iletmış olduğu emirleri insanların unutup, hatalar yaptıklarından bahsetmiştir.

Dostlarım dostlarım gündönümüdür...

Ölürsem atmayın ortaya beni!

Bir yer açın Mevlana'nın yanında.

Yatırın yatırın oraya beni!

Burcu burcu kokup çeker uzaktan

*Mevlana toprağı, Konya'ya beni!*⁴³

Şair, Mevlana'ya karşı büyük bir hayranlık duymuştur. Bu hayranlığı öldüğünde Konya'ya Mevlana'nın yanına gömülmek isteyecek kadar büyüktür.

Ne şiir söyledimse hepsi onun

Eserim, varidât-ı Mevlâna

*Ve hayatım, hayat-ı Mevlâna*⁴⁴

Bu dizeleriyle de şair tekrar Mevlana'ya karşı büyük sevgisini dile getirmiştir. Şair Mevlana'ya olan bağlılığı ile Mevlana'nın her sözünü, her hareketini hayatına yön verecek rehber olarak görmüştür.

Kadere İman

Arif Nihat Asya'nın kaderi konu ettiği şiirlerine bakacak olursak;

Hiç korku duymadım hayaletlerden;

Bu gece derdimle yalnız kalınca

Zulüm hesabını sordum kaderden!

Gitmişim bir zaman sahil boyunca...

Nihayet dinlendi ateşli başım

*Alnımı bir serin taş a koyunca...*⁴⁵

Şair gece olduğunda kendiyile baş başa kalmakta ve kendini bir iç hesaba çekmiştir. İç huzursuzluğundan, dertlerinden bahsetmekte ve bu huzursuzluklardan kaderi sorumlu tutmuştur.

Şiirinde kadere tam anlamıyla inanmıştır. Her şeyin Allah tarafından geldiğine, her şeyin bir alım yazısına bağlı olduğuna inanmıştır. Hiçbir şey boş ve sebepsiz değildir, kaderde ne var ise o yaşanacaktır.

Sen uzaktaydın hasretin günlerindeydi anne...

Sarı saçlı ve solgun bir kız geldi evine;

Dudaklarında uzun bir buse gibi adı

⁴³ Arif Nihat Asya, *Bir Bayak Rüzgâr Bekliyor*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1975, s.185.

⁴⁴ A.g.e., s.291.

⁴⁵ Arif Nihat Asya, *Ses ve Toprak*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.256.

*Senelerce yaşadı.
Ben ömrümü verirken onun saadetine
Mukaddermiş ona da ayrılık çattı anne.
Şimdi inkisarım yok beni vuran her kimse...
Lakin öyle bir vurgun,
O kadar yorgunum ki bari Azrail olsun
Gelip koluma girse...
Ben teselli görmemiş bir derdim anneciğim...
Olmasaydı uzakta beni düşünen bir kız
Ve siz olmasaydınız
Varlığımı toprağa sererdim anneciğim.⁴⁶*

Şairin annesi onu küçük yaşta bırakıp gitmiştir. Eşinden de ayrılmış ve bu ayrılık şaire anneden ayrılığı hatırlatmıştır. Bu ayrılıkları kadere bağlamıştır. Ancak kendisini en çok üzen ayrılığın anneden olduğunu hissettirmiştir. Ayrılıklar şairi güçsüz bırakmıştır. Annesinin uzakta olsa da yaşadığını bildiğinden dolayı kendini teselli etmiştir.

Hürriyet

Bir millet hür olduğu ölçüde huzur içinde yaşar. Ne zaman ki bir millet hürriyetinden vazgeçerse, o zaman başkalarının hâkimiyeti altına girip ezilmeye mahkûmdur.

*Ne demekmiş
Yasak!
İşiniz mi kalmadı
Yapacak?
Ne diye karışsınız
Saçımıza başımıza,
Bizi oyncağınız mı sandınız
Bakıp yaşımıza?
Sebebini anlatamayacağınız
Çocukça bir devrin hevesinden
Karşınızdaki en güzel portreleri
Mahrum ettiniz çerçevesinden!⁴⁷*

Şair “Başörtüsü” adlı bu şiirinde başörtüsü yasağına dair rahatsızlığını belirtmiştir. Şair bu yasağın hürriyete engel olduğuna inanmıştır.

İnsanlık Duygusu

İnsan başkalarına zarar vermeden, başkalarının hakkını gözeterek yaşarsa hem mutlu olur, hem de insanlığa uygun davranmış olur. Şair de bu insanlık vasfına şiirlerinde yer vermiştir.

⁴⁶ A.g.e., s.228.

⁴⁷ Arif Nihat Asya, *Kökler ve Dalları*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.29.

İstemem şurda krallık, hanlık;

*Bana Tanrı'm yetişir insanlık!*⁴⁸

Şair, makam mevki sahibi olmak yerine gerçek değerın insanlık olduğunu belirterek Allah'a dua etmiştir.

Kulluğundan rızandan hariç

Ümûr verme bana!

Uğur değilse düşür safiline kevkebimi

Ve nur verme bana!

Şairin amacı Allah rızasını kazanmaktır. Bu ise yanlış olandan kaçınmakla mümkün olur. Şair, içinde Allah rızası olmayan hiçbir işi istememiştir. Bunun için de Allah'a dua etmiştir. Allah'ın razı olmadığı ama kendisi için hoş olan bir durumu istememiştir. Yüksek mevki makam dahi olsa Allah'ın razı olmadığı hiçbir şeyi istememiştir.

SONUÇ

Bu çalışmada Cumhuriyet dönemi şairlerinden Arif Nihat Asya'nın *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor, Ses ve Toprak, Dualar ve Âminler* adlı üç şiir kitabı incelenmiştir. Bu şiir kitaplarında milli ve manevi ruhu besleyen 23 değer tespit edilmiştir. Arif Nihat Asya'nın hayatında da bu değerleri yaşadığı ve insanlara da aşılamaya çalıştığı görülmektedir.

Şair, anlatmak istediği değerleri ismini vermeden anlatmıştır. Örneğin maziye özlem, vatan sevgisi, şehitlik, adalet gibi kavramların isimleri şiirde yer almaz ama şiire bakıldığında o değerın şiirde yer aldığı görülür. Bunda amaç okuyucuyu rahatsız etmeden, hissetmesini sağlayarak, okuyucunun değeri içselleştirmesini sağlamaktır.

Şair, şiirlerinde öksüz ve yetim büyümesi, ülkenin içinde bulunduğu durum, eşinden boşanması ve ikinci eşine sevgisi gibi kendi yaşamından kesitler sunmuştur. Bu durum okuyucunun şairle yakınlaşmasını ve anlatılan değerleri daha kolay içselleştirmesini sağlamaktadır.

Arif Nihat Asya, şiirlerinde Türk Milletine ait olan milli, manevi, ilmi, maddi birçok değeri yansıtmıştır. Şair, inançlı, imanlı ve tarih şuuruna sahip bir insan olması vasfıyla düşünce dünyasını değerler üzerine yapılandırmıştır. Sonuç olarak şair bizleri geçmişten günümüze, dünü ve bugünüyle milli ve manevi değerlerimiz ışığında kendimizi sorgulayarak düşünmeye ve ilerlemeye, vatanımıza, milletimize ve değerlerimize sonsuza dek sahip çıkmaya davet etmiştir.

⁴⁸ Arif Nihat Asya, *Fatihler Ölmez ve Takvimler*, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.208.

KAYNAKLAR

- AKALIN, Ş., (2011) “Türkçenin Bayraklaşan Şairi Arif Nihat Asya”, *Arif Nihat Asya*, (s. 289), Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- AKTAŞ, Ş., (2011) “Milli Romantik Duyuş Tarzı ve Arif Nihat Asya'nın Şiirleri”, *Arif Nihat Asya*, (s.273)Ankara:Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- ASYA, A.N., (1975) “*Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*”, (s. 9-16-22-23-74-93)İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- ASYA, A.N., (1976) “*Dualar ve Âminler*”, (s.73,155-159) İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- ASYA, A.N.,(1976) “*Fatihler Ölmez ve Takvimler*”,(S.208), İstanbul:Ötüken Yayınevi.
- ASYA, A.N.,(1976) “*Kökler ve Dallar*”, (s.167-196), İstanbul:Ötüken Yayınevi.
- ASYA, A.N.,(1976) “*Ses ve Toprak*”, (s.41,85-100) İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- AYDIN, M., AKYOL, Z., GÜRLER Ş., (2012) “*Okulda Değerler Eğitimi Yöntemler-Etkinlikler-Kaynaklar*”,(s.4) Ankara: Nobel Yayınları.
- BAKİLER, Y.B, (Şubat 1976) “Servet Asya Arif Nihat Asya'yı Anlatıyor II”(s.146), *Hisar*.
- BAKİLER, Y.B., (1975),“Arif Nihat Asya'dan Dinlediklerim”, (S.42-47),*Töre*, S.49.
- BANARLI Nihat Sami, “Altmış Beşinci Yılda”, *Yahya Kemal Yaşarken*, İstanbul Fetih Cemiyeti Yahya Kemal Enstitüsü Neşriyatı, İstanbul 1959, s. 20-21.
- BANARLI, N.B.,(1986),*İman ve Yaşama Üslubu*, (S.141), İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.
- BANARLI, N.B., (1971), *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*,C.1, (s.2), İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- BİLGİN N., (1995) *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar*(s.83), İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- BÖREKÇİ, M., (2014) “Dil-Edebiyat İlişkisi Bağlamında Arif Nihat Asya'nın Türkçesi: Destanca, Divanca ve Hakanca”, *Türklük Bilimi Araştırmaları*,<<http://dergipark.gov.tr/tubar/issue/16966/177187>>
- ÇONGUR, H.R, (2011) “Arif Nihat Asya ve Şiiri”, *Arif Nihat Asya*, (S.429) Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- “Değer Kuramı”, (2000)*Türk Psikoloji Dergisi*, (s.59)İstanbul.
- ERDEM, A.R., (2003),“Üniversite Kültüründe Önemli Bir Unsur: Değerler”, *Değerler Eğitimi Dergisi*1-4,(s.56), İstanbul.
- GÜNAY,U.T., (2011) “Arif Nihat Asya, Baba Dostumuz, Saygıdeğer Şairimiz”, (S.331), Ankara:Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- GÜNGÖR, E., (1993),*Değerler Psikolojisi Üzeride Araştırmalar*, (s.27-28), İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- IŞIK, İ., (2002),*Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi*,(s.116), Ankara:Elvan Yayınları.
- KAPLAN, M., (2011), “Arif Nihat Asya, Bayrak”, (s.327), Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- KOLCU, A.İ., (2008)“*Cumhuriyet Edebiyatı I Şiir*”,(s.240-241),Erzurum:Salkımsöğüt Yayınevi.
- KUMBASAR, E., (2011)“*Muzaffer İzgü'nün Romanlarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi*”,(s.26-27)Trabzon:Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- OKAY, O.,(2002),“*Büyük Türk Klâsikleri*”,(s.176),İstanbul:Ötüken-Söğüt Yayını.
- ORAKÇI, C.,(2003), *Arif Nihat Asya*, (s.11-14), Ankara: Alternatif Yayınları.
- ÖNER, S.,(1979), *Arif Nihat Asya*, (s.11-15)İstanbul: Toker Yayınları, İstanbul.
- ÖZARSLAN, E., (2011) “Arif Nihat Asya'nın Şiirlerinde Vatan Coğrafyası Kesitleri”, (s.345), Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- ÖZBAY, M., (2002)“Kültür Aktarımı Açısından Türkçe Öğretimi”,(s.114), *Türk Dili*, S.602.
- ÖZDEMİR, M.,(2003), *Arif Nihat Asya Kıbrıs'ta*,(s.22), Ankara:Yeni Avrasya Yayınları.
- SEZGİN, E., KIZILÇELİK, Y., (1994),*Açıklamalı Sosyoloji Terimler Sözlüğü*,(s.99), Ankara: Atilla Kitabevi.
- ULUSOY, K.,Dilmaç, B., (2012),*Değerler Eğitimi*,(s.7-8), Ankara:Pegem Akademi.

YAVUZ, Y.Ş., (2003), *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 28, (s.373).

YAZIR, E.M.H, (2012), *Kur'ân-ı Kerîm*, (S.179-192-133), İstanbul: Aktif Dağıtım.

YILDIZ, S., “Arif Nihat Asya’nın Şiiri”(1994), Edirne:*Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı Doktora Tezi*, (s.15-19).